

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราโชวาท เกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาตอนหนึ่งว่า (พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 2524-2528: 84) “...การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชน ได้อย่างครบถ้วนถ้วนพ้องเหมาะกัน ทุกๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด...” ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 (2535: 8-9) ได้บัญญัติสอดคล้องตามพระบรมราโชวาทดังกล่าว คือ “การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้านของประเทศ ซึ่งเน้นพัฒนาบุคคลใน 4 ด้าน อย่างสมดุลและกลมกลืนกัน ทั้งด้านปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสังคม”

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2545-2559 (2545: 1-22) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการศึกษาไทย โดยเน้นความสำคัญของการพัฒนาคนให้มีชีวิตที่ดี เก่ง และมีความสุข ให้ทุกคนได้รับการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต เพื่อให้การศึกษาเป็นยุทธศาสตร์ขจัดความยากจน และยุทธศาสตร์ทางปัญญา เพื่อพัฒนาคนได้อย่างเต็มตามศักยภาพตลอดชีวิต ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นสังคมคุณภาพ โดยนอกเหนือจากการให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ยังมีความจำเป็นในการเตรียมจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้แก่เยาวชนที่เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีอัตราเพิ่มค่อนข้างสูงมากขึ้นทุกปี โอกาสทางการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับอุดมศึกษา ยังมีไม่มากนักกับความต้องการของตลาดแรงงานและความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งความต้องการอันหลากหลายของผู้เรียน การสอบคัดเลือกยังเป็นระบบแพ้คัดออก และทำให้โอกาสของเด็กยากจนที่จะเพิ่มสัดส่วนในการเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาให้มากขึ้นเป็นไปได้ยาก

ระบบการศึกษาทางไกลในมหาวิทยาลัยเปิด จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้สนใจทั่วไป ซึ่ง วิจิตร ศรีสอ้าน (2529: 6) กล่าวถึง การศึกษาระบบเปิดว่า “การศึกษาระบบเปิด คือ การศึกษาขยายวง ที่มุ่งเปิดโอกาสให้แก่ผู้เรียนโดยการขยายโอกาสทางการศึกษาไปสู่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกระจายโอกาสทางการศึกษาให้กว้างขวางทั่วถึงทุกท้องถิ่น เป็นระบบที่ช่วยให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษา ในลักษณะ ใครใคร่เรียน เรียน และอยู่ที่ไหนก็เรียนได้ เพราะเป็นการศึกษาถึงบ้านและบริการถึงตัวนักศึกษา” ซึ่งสอดคล้องกับ สมประสงค์ วิทย์เกียรติ และคนอื่นๆ (2544: 215) กล่าวว่า “การศึกษาทางไกลเป็นวิธีการศึกษาวิธีหนึ่งที่เปิดโอกาสให้แก่ผู้เรียนทุกคน ไม่ว่าวัยใด อาชีพใด ก็สามารถศึกษาเล่าเรียนได้ การศึกษาทางไกลจึงมีบทบาทที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต การสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา การรู้จักพึ่งพาตนเอง การมีงานทำ การพัฒนาหน้าที่การงาน และพัฒนาคุณภาพชีวิต หากพิจารณากลุ่มเป้าหมายผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกล อาจแบ่งออกเป็น กลุ่มเป้าหมายตามแหล่งที่อยู่ กลุ่มเป้าหมายตามโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเป้าหมายตามระบบการศึกษา กลุ่มเป้าหมายตามกิจกรรมการศึกษา และกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้” ในขณะที่สุมาลี สังข์ศรี (2549: 5) กล่าวถึงวิธีการของการศึกษาทางไกลว่า “วิธีการศึกษาทางไกลช่วยลดข้อจำกัดของการศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งมีข้อจำกัดหลายด้าน เช่น การจำกัดจำนวนผู้เรียน เนื่องจากมีห้องเรียน มีครู มีวัสดุอุปกรณ์จำกัด จึงสามารถรับผู้เรียนได้ในจำนวนที่จำกัด แต่ละปี นอกจากนั้นยังมีข้อจำกัดในด้านอายุของผู้เรียน พื้นฐานความรู้ของผู้เรียน และมีกฎเกณฑ์ต่างๆ อย่างเคร่งครัด”

ในด้านวิธีการศึกษาทางไกลนั้น สุมาลี สังข์ศรี (2545: 50) กล่าวว่า “วิธีการศึกษาทางไกลนั้น ให้อิสระแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มที่ ผู้เรียนจะจัดสรรเวลาในการเรียนของตนเอง จัดแบ่งเวลาจากภารกิจของตนเอง จะเรียนเมื่อไหร่ก็ได้ เมื่อมีความพร้อม ไม่มีใครคอยกำหนด คอยกำกับเหมือนการเรียนกับครูในชั้นเรียน และไม่ต้องเรียนพร้อมกับผู้อื่นเหมือนการเรียนในชั้นเรียน ใครพร้อมเมื่อใด ว่างเมื่อใด ก็สามารถเรียนได้ทันที แต่ส่วนใหญ่ปัญหาที่พบคือ ผู้เรียนมักจะมีจุดอ่อนในการแบ่งเวลาให้กับกับการเรียน มีจุดอ่อนในการควบคุมตนเองต่อการให้เวลาในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ผู้เรียนมักจะมีภารกิจอื่นมากมาย หรือมีสิ่งอื่นมาจูงใจมากกว่าการเรียน หรือบางรายอาจผัดวันประกันพรุ่งไปจนถึงเวลาสอบ” บุญศรี พรหมมาพันธ์ และคนอื่นๆ (2536) ได้วิเคราะห์สาเหตุการลาออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่า นักศึกษาไม่มีเวลาดูหนังสือ น่าจะเป็นเพราะไม่ได้วางแผนการเรียน หรือจัดตารางเวลาอย่างเหมาะสม การที่นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาเพื่อรับปริญญา นั้น นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิด จะต้องผ่านการทำกิจกรรมในกระบวนการเรียนการสอนทางไกลอย่างครบถ้วน และนักศึกษาจะต้องสอบ

ผ่านตามโครงสร้างที่หลักสูตรกำหนดไว้ในด้านปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จการศึกษานั้น บุญทิพย์ สิริรังศรี (2540) ได้ศึกษาถึงคุณลักษณะปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จทางการศึกษา และเจตคติของบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่า คุณลักษณะของผู้ที่จะสำเร็จการศึกษาได้นั้น จะต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบสูงเป็นอันดับแรก รองลงมาต้องมีความเพียรมานะอดทน และเป็นนักวางแผนที่ดีทั้งก่อนเข้าศึกษาและระหว่างการศึกษา และสมศักดิ์ มีทรัพย์หลากหลาย (2541) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่า ในระหว่างที่เป็นนักศึกษา นักศึกษาจะต้องมีการวางแผนการเรียนที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2542: 3-17) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผน สรุปได้ว่า คนที่ประสบความสำเร็จ คือ คนที่วางแผน คนที่มีเป้าหมายแห่งความสำเร็จ คนที่ทำตามแผน คนที่เตรียมความพร้อมและมุ่งหน้าไปสู่ความสำเร็จ คนที่ประสบความสำเร็จล้มเหลว คือ คนที่ไม่ยอมวางแผน คนที่คิดว่ามีทางลัดไปถึงซึ่งความสำเร็จ คนที่ไม่ทำตามแผน คนที่ไม่เห็นคุณค่าของความสำเร็จ และคนที่ไม่รู้ว่าการวางแผนเป็นหนทางสู่ความสำเร็จ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมอย่างรอบคอบและรัดกุม โดยการวางแผนชีวิตจะช่วยให้สามารถปรับตัวหรือใช้ชีวิตอย่างมีความสุขได้และเกิดความคุ้มค่าของชีวิตอย่างแท้จริง

การวางแผนชีวิต จึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จในอนาคตของนักศึกษา นักศึกษาที่มีการวางแผนชีวิตที่ดี จะช่วยให้การดำเนินชีวิตไปได้ตรงทิศทางการตามเป้าหมายที่ต้องการ นักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล โดยเฉพาะนักศึกษานามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านอายุ อาชีพ พื้นฐานความรู้ สถานการณ์ที่นักศึกษาได้พบหรือเผชิญอยู่ และลักษณะทางด้านจิตใจ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ที่สำคัญคือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านครอบครัว นักศึกษาบางคนเป็นผู้ที่มีการวางแผนชีวิตด้านต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน ขณะที่บางคนก็อาจมีการวางแผนชีวิตไม่ชัดเจน ทำให้เกิดคำถามที่สำคัญว่า อะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้ นักศึกษา มีการวางแผนชีวิตแตกต่างกัน และการวางแผนชีวิตมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการศึกษาหรือไม่เพียงใด

การวิจัยนี้จึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อหาคำตอบว่า อะไรเป็นปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรม การวางแผนชีวิตโดยรวม และด้านต่างๆ ที่สำคัญ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และการวางแผนชีวิตด้านต่างๆ ที่แตกต่างกันนั้น ส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาอย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรม การวางแผนชีวิต ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ที่มีการรับรู้สถานการณ์ทางสังคมต่างกัน

2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรม การวางแผนชีวิต ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ที่มีจิตลักษณะต่างกัน

2.3 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรม การวางแผนชีวิต ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ที่มีความพร้อมสถานการณ์ทางสังคม ความพร้อมทางจิตลักษณะ และลักษณะทางชีวสังคมต่างกัน

2.4 เพื่อเปรียบเทียบการทำนายพฤติกรรม การวางแผนชีวิต ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ด้วยตัวแปรกลุ่มสถานการณ์ทางสังคม ร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะ กับตัวแปรสถานการณ์ หรือตัวแปรจิตลักษณะ (แต่ละกลุ่ม)

2.5 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การวางแผนชีวิตกับความสำเร็จในการศึกษา ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 นักศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวมาก มีแบบอย่างที่ดีมาก และมีการเข้ารับการสอนเสริมมาก เป็นผู้มีพฤติกรรม การวางแผนชีวิตที่ดีมากกว่า นักศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวน้อย มีแบบอย่างที่ดีน้อย และมีการเข้ารับการสอนเสริมน้อย

3.2 นักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองสูง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และมีสุขภาพจิตดีมากกว่า เป็นผู้มีพฤติกรรม การวางแผนชีวิตที่ดีมากกว่า นักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และมีสุขภาพจิตดีน้อยกว่า

3.3 นักศึกษาที่มีความพร้อมทางจิตลักษณะ ความพร้อมในสถานการณ์ทางสังคม และลักษณะทางชีวสังคมมากกว่า มีพฤติกรรม การวางแผนชีวิตที่ดีกว่านักศึกษาประเภทตรงข้าม

3.4 กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม 3 ตัวแปร (การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว การมีแบบอย่างที่ดี และการเข้ารับการสอนเสริม) และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ 3 ตัวแปร (ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสุขภาพจิต) ร่วมกัน ทำนายพฤติกรรม การวางแผนชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้มากกว่ากลุ่มตัวแปรกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว โดยตั้งเกณฑ์ความต่างไว้ที่ ร้อยละ 5

3.5 พฤติกรรมการวางแผนชีวิต มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการศึกษาของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

4.1.1 ประชากร ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำนวน 12 สาขาวิชา ที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชาประสบการณ์ วิชาชีพ ในภาคการศึกษาที่ 1 ของปีการศึกษา 2554 ซึ่งเป็นวิชาบังคับในภาคสุดท้ายที่นักศึกษา จะต้องลงทะเบียนเรียนก่อนสำเร็จการศึกษา มีจำนวน 7,629 คน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำนวน 12 สาขาวิชา ที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชาประสบการณ์ วิชาชีพ ในภาคการศึกษาที่ 1 ของปีการศึกษา 2554 และเข้ารับการอบรมเพิ่มชุดวิชาประสบการณ์ วิชาชีพ ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ Stratified Quota Sampling โดยกำหนดชั้นภูมิด้วย สาขาวิชา เพศ แล้วเลือกมาเป็นสัดส่วน สาขาวิชาละ 40 คน แบ่งเป็น ชาย 20 คน หญิง 20 คน รวม 480 คน

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมการวางแผนชีวิต ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีตัวแปร ดังนี้

4.2.1 ตัวแปรอิสระ ซึ่งมี 2 กลุ่ม คือ

1) ตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม มี 3 ตัวแปร ได้แก่

- (1) การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว
- (2) การมีแบบอย่างที่ดี
- (3) การเข้ารับการสอนเสริม

2) ตัวแปรจิตลักษณะ มี 3 ตัวแปร ได้แก่

- (1) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง
- (2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- (3) สุขภาพจิต

4.2.2 ตัวแปรตาม มี 2 ตัวแปร ได้แก่

1) พฤติกรรมการวางแผนชีวิต ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านครอบครัว

2) ความสำเร็จในการศึกษา

4.3 ระยะเวลาของการศึกษา ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2554

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ปัจจัยเชิงเหตุ หมายถึง ตัวแปรจิตลักษณะ และตัวแปรที่เป็นสถานการณ์ทางสังคม ที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ หรือเป็นสาเหตุของพฤติกรรมการวางแผนชีวิต การวิจัยนี้สนใจ ศึกษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องสองกลุ่ม คือกลุ่มจิตลักษณะ และกลุ่มสถานการณ์ทางสังคม

5.2 สถานการณ์ทางสังคม หมายถึง สภาพที่บุคคลได้พบหรือเผชิญอยู่ ในการวิจัยนี้ สนใจศึกษาสถานการณ์ทางสังคม 3 ประการ คือ การได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้าง การมี แบบอย่างที่ดี และการเข้ารับการสอนเสริม

5.3 จิตลักษณะ หมายถึง ลักษณะด้านจิตใจของบุคคล ในการวิจัยนี้สนใจศึกษา จิตลักษณะ 3 ประการ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสุขภาพจิต

5.4 พฤติกรรมการวางแผนชีวิต หมายถึง การเตรียมการ การกำหนดทิศทางการ กำหนดเป้าหมาย ในชีวิตล่วงหน้าสำหรับบุคคล เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการในอนาคตของตนว่าจะทำ อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร แล้วพิจารณาตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อให้ ทุกอย่างที่ได้เตรียมการไว้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีเป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับเป็น ตัวกำหนด พฤติกรรมการวางแผนชีวิตของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ศึกษารั้งนี้ มี 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านครอบครัว

5.5 นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช หมายถึง นักศึกษาที่กำลัง ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำนวน 12 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาการจัดการ นิติศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ พยาบาลศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ มนุษยนิเวศศาสตร์ รัฐศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ และ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

5.6 ความสำเร็จในการศึกษา หมายถึง ระยะเวลาที่นักศึกษาใช้ในการศึกษาจนสำเร็จ การศึกษา โดยนับตั้งแต่ภาคการศึกษาแรกที่สมัครเข้าศึกษา จนถึงภาคการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ทั้งนี้ต้องไม่เกินสามเท่าของหลักสูตร ที่มหาวิทยาลัยกำหนด และต้องสอบได้จำนวนชุดวิชา ครบถ้วนตามโครงสร้างหลักสูตร และข้อกำหนดอื่นๆ ของสาขาวิชา คือ ปริญญาตรีศึกษาไม่

น้อยกว่า 12-24 ชุติวิชา ซึ่งมึระยะเวลาศึษาครบทมระเบียบ และข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ไม่มี
ความประพฤดิเสื่อมเลืย ไม่มีภาระหนี้สินต่อมหาวิทยาลัย

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้องค์ความรู้ใหม่ ด้านปัจจัยเชิงสาเหตุระหว่างจิตลัษณะ และสถานการณั
ทางสังคมที่เกืวข้องกับพฤติกรรมกรวางแผนชีวิต ของนักศึกษาปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช

6.2 ได้ความรู้ที่จะช่วยให้เข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลัษณะ และพฤติกรรม
การวางแผนชีวิต ของนักศึกษาปริญญาตรี ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการวางแผน
ชีวิตของนักศึกษา

6.3 ได้แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมกรวางแผนชีวิต ของนักศึกษาปริญญาตรี
ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ต่อไป

